

V Bruseli 17. októbra 2022
(OR. en)

13674/22

AVIATION 252

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Komu:	Generálny sekretariát Rady
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 529 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Európsky program bezpečnosti letectva

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 529 final.

Príloha: COM(2022) 529 final

V Bruseli 17. 10. 2022
COM(2022) 529 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Európsky program bezpečnosti letectva

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE – EURÓPSKY PROGRAM BEZPEČNOSTI LETECTVA

1. OZNÁMENIE KOMISIE Z ROKU 2011 A DRUHÉ VYDANIE DOKUMENTU K EURÓPSKEMU PROGRAMU BEZPEČNOSTI LETECTVA

V oznámení Komisie o „*Zriadení systému riadenia bezpečnosti letectva v Európe*“¹, ktoré bolo uverejnené v roku 2011, sú opísané bezpečnostné výzvy, ktorým čelí Únia a jej členské štáty, a v závere sa konštatuje, že je potrebné vyvinúť proaktívnejší prístup vo väčšej miere založený na dôkazoch. Podrobne sa v ňom opisuje niekoľko praktických opatrení na vyriešenie týchto výziev. K oznámeniu Komisie bol priložený dokument, v ktorom sa opisuje európsky program bezpečnosti letectva (EASP)².

V tom čase sa vykonalo niekoľko z uvedených opatrení, a to najmä prijatím nariadenia (EÚ) č. 376/2014 o ohlasovaní udalostí, ich analýze a na ne nadväzujúcich opatreniach v civilnom letectve³, vypracovaním analýzy bezpečnosti na úrovni EÚ, stanovením klasifikácie posúdenia rizika, rozsiahlym využívaním regulačného výboru EASA a poradných orgánov EASA ako hlavných fór umožňujúcich diskusiu s členskými štátmi o opatreniach, ktoré treba prijať, každoročným uverejňovaním aktualizácií európskeho plánu bezpečnosti letectva, vypracovaním ukazovateľov výkonnosti v oblasti bezpečnosti a zvýšením spolupráce so susedmi Únie, pokiaľ ide o identifikáciu problémov bezpečnosti. Okrem toho sa odporúčalo, aby Komisia pravidelne aktualizovala európsky program bezpečnosti letectva na základe zmien v riadení bezpečnosti letectva v EÚ.

Prvá revízia, t. j. druhé vydanie⁴ európskeho programu bezpečnosti letectva, prebehla v roku 2015. Jej súčasťou bol integrovaný súbor nariadení na úrovni Únie spolu s činnosťami a procesmi používanými na spoločné riadenie bezpečnosti civilného letectva na európskej úrovni. Nešlo o plán činností, jeho cieľom bolo skôr vytvoriť ekvivalent štátneho programu bezpečnosti, ale na úrovni EÚ, ako sa požaduje v prílohe 19 k Chicagskemu dohovoru. Jej prínosom bolo vytvorenie jasnej štruktúry na vysvetlenie európskej politiky bezpečnosti a jej cieľov a pojmov manažment bezpečnostného rizika, zaistenie bezpečnosti a posilnenie bezpečnosti.

¹ Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu, Zriadenie systému riadenia bezpečnosti letectva v Európe [KOM(2011) 670 v konečnom znení].

² Európsky program bezpečnosti letectva [SEK(2011) 1261 v konečnom znení].

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 376/2014 z 3. apríla 2014 o ohlasovaní udalostí, ich analýze a na ne nadväzujúcich opatreniach v civilnom letectve, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 996/2010 a ktorým sa zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/42/ES a nariadenia Komisie (ES) č. 1321/2007 a (ES) č. 1330/2007 (Text s významom pre EHP) (Ú. v. EÚ L 122, 24.4.2014, s. 18).

⁴ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade, Európsky program bezpečnosti letectva [COM(2015) 599 final].

Kapitolou II nariadenia (EÚ) 2018/1139⁵, a najmä článkom 5 uvedeného nariadenia, európsky program bezpečnosti letectva nadobudol právne postavenie dokumentu, v ktorom sa opisuje fungovanie európskeho systému bezpečnosti letectva a ktorý obsahuje pravidlá, činnosti a postupy používané na riadenie bezpečnosti civilného letectva v Únii.

V tejto druhej revízii európskeho programu bezpečnosti letectva, t. j. v jeho treťom vydaní, sa preto dodržiava rovnaká štruktúra ako v druhom vydaní zosúladená s formátom a štruktúrou rámca národného bezpečnostného programu podrobne opísaného v prílohe 19 k Chicagskemu dohovoru.

2. TRETIE VYDANIE DOKUMENTU K EURÓPSKEMU PROGRAMU BEZPEČNOSTI LETECTVA

V dokumente k európskemu programu bezpečnosti letectva sa vysvetľuje, ako sa riadi bezpečnosť v EÚ a jej členských štátoch, a to aj prostredníctvom právnych predpisov Únie, ako aj iných politík, postupov a opatrení.

Dokument k európskemu programu bezpečnosti letectva zachytáva všetky pravidlá a postupy, ktoré integrovaným spôsobom prispievajú k prevencii nehôd a k bezpečnosti leteckých činností v Únii.

Dokument k európskemu programu bezpečnosti letectva nemá nahradiť národné bezpečnostné programy jednotlivých členských štátov, ale skôr ich dopĺňať. Keďže mnohé pravidlá a činnosti spojené s bezpečnosťou letectva sa prijímajú a koordinujú na úrovni EÚ, členské štáty by sa v rámci dokumentu k svojmu národnému bezpečnostnému programu mali odvolávať na dokument k európskemu programu bezpečnosti letectva. Tak môžu v plnej miere objasniť, ako sa bezpečnosť letectva riadi na ich vnútroštátnom území, ako sa to od nich vyžaduje na základe Chicagskeho dohovoru. Keďže EÚ už v mnohých oblastiach bezpečnosti letectva prijala právne predpisy a vykonala proces manažmentu bezpečnostného rizika na európskej úrovni, členské štáty nemôžu opísať spôsob, akým riadia bezpečnosť, bez toho, aby zahrnuli rozmer EÚ.

Navyše v určitých oblastiach podľa Chicagskeho dohovoru štáty preniesli svoje právomoci na Úniu. V dokumente k európskemu programu bezpečnosti letectva sa vysvetľuje, ako EÚ rieši medzinárodné záväzky, ktoré vyplývajú z tohto prenosu povinností.

Ďalej sa v ňom opisujú postupy, ktoré sa uplatňujú pri spoločnom manažmente bezpečnosti na európskej úrovni, a najmä spôsoby, akými Európska komisia, členské štáty a EASA spolupracujú pri identifikácii nebezpečenstiev a bezpečnostných nedostatkov a prijímaní opatrení na zmiernenie súvisiacich bezpečnostných rizík, a dokument k európskemu programu bezpečnosti letectva obsahuje aj opis toho, v čom spočívajú rôzne povinnosti týkajúce sa bezpečnosti v rámci EÚ, a zároveň sa v ňom vysvetľuje, ako môže EÚ ako celok dosiahnuť

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1139 zo 4. júla 2018 o spoločných pravidlách v oblasti civilného letectva, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre bezpečnosť letectva a ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2111/2005, (ES) č. 1008/2008, (EÚ) č. 996/2010, (EÚ) č. 376/2014 a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/30/EÚ a 2014/53/EÚ a zrušujú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 552/2004 a (ES) č. 216/2008 a nariadenie Rady (EHS) č. 3922/91 (Text s významom pre EHP) Ú. v. EÚ L 212, 22.8.2018, s. 1.

a udržať uspokojujúcu výkonnosť v oblasti bezpečnosti. Okrem toho sa ním pre všetky subjekty zainteresované na otázke bezpečnosti zaisťuje transparentnosť, pokiaľ ide o úlohy a povinnosti, rozdelenie právomocí a aktuálne uplatňované politiky a postupy v systéme Európskej únie.

Dokument k európskemu programu bezpečnosti letectva obsahuje:

- Prvá časť dokumentu je venovaná európskej politike bezpečnosti, jej cieľom a zdrojom. Zahŕňa najmä opis európskeho legislatívneho rámca v oblasti letectva a vysvetľuje sa v nej rozdelenie právomocí medzi členskými štátmi a rôznymi aktérmi na úrovni EÚ. Napokon sa v nej podrobne opisujú zavedené mechanizmy na presadzovanie právnych predpisov EÚ.
- Druhá časť sa zameriava na manažment bezpečnostného rizika na európskej úrovni. Opisujú sa v nej existujúce požiadavky na manažment bezpečnosti, ktoré sa vzťahujú na dané odvetvie a členské štáty, a vysvetľuje sa, ako sa bezpečnostné riziká v rámci EÚ kolektívne posudzujú a zmiernujú.
- Tretia časť sa zaoberá európskym rozmerom zaisťovania bezpečnosti, a najmä sa v nej podrobne opisuje, ako sa vykonáva dohľad nad bezpečnosťou v rámci EÚ a jej členských štátov.
- V poslednej štvrti časti sa podrobne opisujú európske činnosti v oblasti posilnenia bezpečnosti vrátane odbornej prípravy a medzinárodnej spolupráce.

3. VPLYV NARIADENIA (EÚ) 2018/1139 NA EURÓPSKY PROGRAM BEZPEČNOSTI LETECTVA

Od uverejnenia prvých dvoch vydaní dokumentu k európskemu programu bezpečnosti letectva v roku 2011 a v roku 2015 došlo v EÚ k niekoľkým legislatívnym zmenám, a najmä účinnosť nadobudlo nové rámcové nariadenie (EÚ) 2018/1139. Jeho vplyv je zásadný, keďže sa v ňom stanovuje, že uplatňovanie náležitých zásad manažmentu bezpečnosti je podstatné pre neustále zvyšovanie bezpečnosti civilného letectva v Únii, predvídanie nových bezpečnostných rizík a čo najlepšie využívanie obmedzených technických zdrojov. V nariadení sa dospelo k záveru, že je potrebné zriadiť spoločný rámec pre plánovanie a vykonávanie opatrení na zvýšenie bezpečnosti. Stanovuje sa v ňom, že na uvedený účel by sa mal na úrovni Únie vypracovať európsky plán pre bezpečnosť letectva a európsky program bezpečnosti letectva. Na jeho základe by mal každý členský štát takisto vypracovať národný bezpečnostný program v súlade s požiadavkami uvedenými v prílohe 19 k Chicagskemu dohovoru. K uvedenému programu by mal byť pripojený plán opisujúci opatrenia, ktoré má členský štát prijať na zmiernenie zistených bezpečnostných rizík.

V kapitole II nariadenia (EÚ) 2018/1139 sa stanovil právny rámec EÚ týkajúci sa manažmentu bezpečnosti letectva, pričom štyri články sú venované európskemu programu bezpečnosti letectva, európskemu plánu pre bezpečnosť letectva, národnému bezpečnostnému programu a národnému plánu pre bezpečnosť letectva. Tieto štyri koncepcie sa teda uznávajú v rámci práva EÚ.

V článku 5 o európskom programe bezpečnosti letectva sa stanovuje, že Komisia po konzultácii s Agentúrou Európskej únie pre bezpečnosť letectva a členskými štátmi prijme, uverejní a podľa potreby aktualizuje dokument opisujúci fungovanie európskeho systému bezpečnosti letectva, ktorý obsahuje pravidlá, činnosti a postupy používané na riadenie

bezpečnosti civilného letectva v Únii v súlade s týmto nariadením (ďalej len „európsky program bezpečnosti letectva“). Európsky program bezpečnosti letectva obsahuje aspoň prvky týkajúce sa povinností štátu v oblasti manažmentu bezpečnosti uvedené v medzinárodných štandardoch a odporúčaniach. V európskom programe bezpečnosti letectva sa takisto opisuje postup vypracovania, prijatia, aktualizácie a vykonávania európskeho plánu pre bezpečnosť letectva uvedeného v článku 6 dopĺňajúceho program.

V článku 6 o európskom pláne pre bezpečnosť letectva sa uvádza, že Agentúra Európskej únie pre bezpečnosť letectva v úzkej spolupráci s členskými štátmi a príslušnými zainteresovanými stranami vypracuje, prijme, uverejní a následne aspoň raz ročne aktualizuje európsky plán pre bezpečnosť letectva. Na základe posúdenia relevantných bezpečnostných informácií sa v európskom pláne pre bezpečnosť letectva určujú hlavné bezpečnostné riziká s vplyvom na európsky systém bezpečnosti letectva a stanovujú nevyhnutné opatrenia na zmiernenie uvedených rizík. Postup vypracovania a prijatia európskeho plánu pre bezpečnosť letectva sa neustále spresňuje tak, aby zahŕňal poznatky získané po prvom cykle vykonávania. Predstavuje dôležitý prvok systému manažmentu bezpečnosti na úrovni EÚ. V súlade s článkom 5 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/1139 sa v európskom programe bezpečnosti letectva opisuje postup vypracovania, prijatia, aktualizácie a vykonávania európskeho plánu pre bezpečnosť letectva.

Okrem zmeneného právneho rámca sa manažment bezpečnosti vyvíja aj v iných oblastiach; jedným z príkladov je vývoj činností, ktoré vykonáva Agentúra Európskej únie pre bezpečnosť letectva v rámci kontrol dodržiavania noriem, predovšetkým pokiaľ ide o vývoj právomocí v tradičných oblastiach, ako je manažment letovej prevádzky a letecké navigačné služby (ATM/ANS), alebo v nových oblastiach zavedených na základe nariadenia (EÚ) 2018/1139, ako je bezpilotné letectvo, životné prostredie, služby pozemnej obsluhy a prepojenie medzi bezpečnosťou a bezpečnostnou ochranou letectva s osobitným dôrazom na kybernetickú bezpečnosť.

Manažment bezpečnosti sa musí neustále prispôbovať zmenám systému leteckej dopravy, technickému vývoju, novým obchodným modelom a vzniku nových bezpečnostných nebezpečenstiev, aby zostal účinný pri prevencii nehôd a zmierňovaní rizík. Dokument k európskemu programu bezpečnosti letectva si preto vyžaduje pravidelnú aktualizáciu, v ktorej sa budú odrážať tieto zmeny. V článku 5 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1139 sa stanovuje, že tento dokument sa aktualizuje podľa potreby.

Tretie vydanie dokumentu k európskemu programu bezpečnosti letectva, v ktorom sa odrážajú uvedené zmeny a opisuje spôsob, akým sa v súčasnosti riadi bezpečnosť letectva v Európskej únii a jej členských štátoch, sa uvádza v prílohe k tejto správe.